

Comparative India Literature ①

① ভূম্যন্তমক সাহিত্য বসন্ত প্রয়াগ নামে কয়েক জনে আশোচনা
করা।

→ 'ভূম্যন্তমক সাহিত্য' বুঝি কোনা বিশেষ সাহিত্যিক বুদ্ধিবল
নহয়, ই সাহিত্য অধ্যয়নৰ গাৰ্হ বিশেষ পদ্ধতিহে আশোন। ভূম্যন্তমক
সাহিত্য শব্দগোৰ ব্যুৎপত্তিগত অর্থ হানে ই সাহিত্যৰ মাতৃত ভূম্যন্তমক
স্বৰূপ-কৰ্ম বুজাব। এই সাহিত্য বিভিন্ন দেশৰ, তাৰিষ বা বাসৰ
হ'চ পাৰে। কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত সাহিত্যৰ প্ৰকাৰসমূহৰ মাত্ৰে
ভূম্যন্তমক কৰি অধ্যয়ন কৰা দেখা যায়। কেতিয়াও মাত্ৰ এক
একত্ৰ সাহিত্য কেতিয়াও স্বৰূপ কৰি ভূম্যন্তমক সাহিত্যই সাহিত্যিক
একক ধৰাত্মকত স্থাপন কৰে। ভূম্যন্তমক সাহিত্যৰ এই দৰ্শনাত কেন্দ্ৰ
কৰিযেই কেচিঅময় বসন্তে 'ভূম্যন্তমক দ্বিতীয় সাহিত্য' শীৰ্ষক
ধাৰণাৰ অধীন ফাৰ্হ ক'চ পাৰি ভূম্যন্তমক সাহিত্যত আৰু
অজ্ঞাত অসি থাকে, দ্বিতীয় সাহিত্যত আছে। কিন্তু বিশেষণবাৰ
নিৰ্দেশিত 'ভূম্যন্তমক সাহিত্য' হিচাপে ইয়াক পূৰ্ণত পোতা নহোহিন।

দ্বিতীয় সাহিত্যৰ ওদৰে দ্বিতীয় পৰম্পৰাও কেচি
সুৰনি। এটা সময়ত বসন্তে, মধুৎ বাসী, মোক বাৰিমন কোমাত
মহাৰঞ্জন ফাৰ্হিন আৰু ইহে কোমাত লাভিতমানে পৰম্পৰত সাহিত্যিক
পৰম্পৰাৰ নগত অলক বসি অধ্যয়ন কৰিহিন। এইসময়ত ই-নী
নাচসাহিত্যে ~~মুহুৎ~~ কৰা বিভিন্ন চাৰিত্ৰক মুহুৎ 'মহাৰঞ্জন' জুহুৎ
কৰা আৰু কোমাত কৰা ক'চ পাৰি, মোক বাসী, মাজনী, মধুৎ
কোমাত মুহুৎ সাহিত্য হৈহিন। ক'চ পাৰি ইয়াত
ভূম্যন্তমক দ্বিতীয় সাহিত্যে বীৰবে ভূম্যন্তম হৈহিন।

(2)

ভাৰতবৰ্ষতে সেই সময়ৰ পাণ্ডিত্যবান চৌনয়ন ক্ৰমেণ আৰম্ভ হৈছে।
 স্বৰ্গীয় শিৱেশ্বৰ ৪৫০-৫০০ খৃষ্টাব্দীয়া সাহিত্যৰ মূলতঃ ৩৫০-৪০০
 মূৰ্ত্তিৰে পৰিচালিত কৰিছিল। ইন্দ্ৰিয়ময়, (প্ৰাচীনকালৰ শিল্প-
 আন্দোলন) সাহিত্যৰ মাজত পৰ্য্যটন সংযোগ কৰি প্ৰথম কৰিছিল
 আৰু প্ৰথমবাৰৰ বিষয়সমূহ বা আদৰ্শ, সাহিত্যৰ মাজত বিচাৰি
 পাইছিল। যিহেতু শিৱেশ্বৰ মাজত প্ৰথম আৰু পৰ্ব্বতৰ মাজত শিৱেশ্বৰ
 সন্ধান কৰাৰে মূৰ্ত্তি। ইয়াৰোপৰি ইন্দ্ৰিয়ময়ৰ লেখক ৩৫০-৫০০
 শিল্পে স্বৰ্গীয় সাহিত্যৰ মাজত এনেদৰে আবহু হৈছে যে শিৱেশ্বৰ
 ক্ষমতঃ স্ৰষ্টিমান নতুন নতুন বিষয়সমূহ (Theme), সাহিত্যিক প্ৰকাৰ
 (Genre) আৰু মাজে মাজে ধাঁহ (Style)ৰ সন্নিবেশ ক্ৰমেণ
 আবহু হৈছিল। দুৰ্গ আৰু মাজে মাজে হৈছে তেনে ধৰণৰ সন্নিবেশ
 প্ৰয়োগ পাৰম্পৰিক লেখক আদান আদান সূৰি কৰিছিল। ইহেতু
 'মূৰ্ত্তি প্ৰকাশ' আৰু কথা কৰি কৰি। অসুতঃ আৰু সন্নিবেশ
 লেখক সমসাময়িক সূৰি হৈছে পাৰ্শ্ব অৰ্থাৎ লেখক সূৰি হৈছিল।
 কৰি পাৰি ইন্দ্ৰিয়ময় 'ইন্দ্ৰিয়ময়' আৰু সাহিত্যৰ যৌৱ
 বিকাশ হৈছিল উচ্চ সন্নিবেশৰ আৰম্ভণি।

~~অৱশ্যে ইন্দ্ৰিয়ময় আৰু সাহিত্যৰ ধাৰণা~~

~~আৰম্ভ হৈছিল ইন্দ্ৰিয়ময় পৰিচালনা কৰিছে।~~

ইন্দ্ৰিয়ময় যি পৰিচালনা কৰিছিল আৰম্ভ হৈছিল

সাহিত্য (আৰম্ভ হৈছে) আৰু ইন্দ্ৰিয়ময় পৰিচালনা ইন্দ্ৰিয়ময়

সাহিত্য আৰম্ভ হৈছে পৰিচালনা কৰিছে আৰম্ভ হৈছে।

